

5. Костырко Л. А. Стратегия финансово-экономической деятельности хозяйствующего субъекта: методология и организация : монография. – Луганск : изд-во ВНУ им. В. Даля, 2002. – 560 с.

Белей А. И.

Построение матричной модели финансовой равновесия в стратегическом управлении коммерческим банком

Предложено использовать матрицу Франшиона – Роман для формирования финансовой стратегии коммерческого банка. С целью обеспечения эффективного управления коммерческим банком применяется соотношение равновесия результатов хозяйственной деятельности и результатов финансовой деятельности.

Ключевые слова: матрица, финансовое равновесие, стратегия, коммерческий банк, результаты, финансовая деятельность хозяйственная деятельность.

Beley O. I.

The matrix model of financial equilibrium is building in strategic management of commercial banks

In the article proposed to use a matrix Franshona-Romane a financial strategy for the formation of a commercial bank. In order to ensure the effective management of a commercial bank is used value of balance of business results and financial performance.

Key words: matrix, the financial balance strategy commercial bank results, financing economic activity.

Белей Олександр Ігорович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

УДК 336.77

М. І. Хмелярчук

КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ І СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Проаналізовано наукові концепції функціонування кредитного механізму у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Запропоновано авторське бачення кредитного механізму забезпечення макроекономічної рівноваги і стимулювання сталого соціально-економічного розвитку.

© М. І. Хмелярчук, 2013

Ключові слова: *кредит, кредитний механізм, гроші, банки, ринок, рівновага, соціально-економічний розвиток.*

Постановка проблеми. Глобальна світова фінансово-економічна криза 2007–2009 рр., як відомо, почалась із дестабілізації у кредитній сфері, зокрема на ринку іпотечного кредитування США. Однак її головною причиною, як стверджують більшість економічних аналітиків і вчених, були глибокі структурні дисбаланси у функціонуванні економічної системи, що посилювалися значним зростанням обсягів спекулятивних фінансових операцій, ризикованого кредитування, а відтак значним зростанням проблемної кредитної заборгованості, кризою ліквідності в банківському секторі та дестабілізацією у фінансово-кредитній системі в цілому.

Наслідком фінансової кризи передусім стало різке кредитне стиснення світової економіки, що, у свою чергу, призвело до зменшення сукупного попиту, а відтак і циклічного спаду світової економіки. У цій ситуації очевидним є те, що посткризове відновлення світової та національної економіки неможливе без розширення обсягів кредитування і стимулювання на цій основі зростання ділової активності, ефективного використання наявних у суспільстві ресурсів та економічного зростання в цілому.

З цих позицій актуальним є дослідження кредитного механізму відновлення макроекономічної рівноваги і забезпечення сталого соціально-економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень. Кредит, як справедливо відзначає А. Гальчинський, «є однією з найскладніших за структурою та характером впливу на розвиток процесу виробничого відтворення форм економічних зв'язків» [1, с. 169]. Саме тому наукові дослідження суті та функцій кредиту в економіці, а також особливостей і принципів функціонування кредитного механізму в цілому були і є предметом дослідження багатьох зарубіжних і вітчизняних учених, а саме: А. Сміта, Д. Рікардо, Ж.-Б. Сея, Дж. С. Мілля, С. Сімонді, А. Гана, Ш. Коклена, М. Бунге, М. Туган-Барановського, А. Маршалла, К. Вікселя, Дж. М. Кейнса, М. Фрідмана, Дж. Стігліца, Е. Вейса, Б. Грінвалда, О. Лаврушина, В. Захарова, Г. Панова, Л. Красавіна, В. Шенаєва, О. Рогова, А. Гальчинського, А. Мороза, М. Савлука, О. Дзюблюка, І. Гуцала, Н. Шелудько та ін.

Однак на сучасному етапі існує доволі розбіжне тлумачення самої суті і принципів функціонування кредитного механізму як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних учених. Передусім, на наш погляд, це пов'язано з кардинально відмінними методологічними підходами в дослідженні кредитного механізму зарубіжними і вітчизняними вченими.

З цих позицій заслуговує уваги дослідження теоретико-методологічних засад ефективного функціонування кредитного механізму та його ролі в забезпеченні збалансованого соціально-економічного розвитку.

Мета наукової статті – проаналізувати методологічні основи концепцій кредитного механізму у працях вітчизняних і зарубіжних учених, сформулювати власне бачення кредитного механізму стимулювання сталого соціально-економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Порівняльний аналіз дослідження концепцій «кредитного механізму», на наш погляд, доцільно розпочати з дослідження змісту самого терміна «механізм». Так, дослівно в перекладі з грецької означає знаряддя, машина, тобто у прямому його значенні «механізм» розглядається як «пристрій, що передає або перетворює рух» [2]. На сучасному етапі термін «механізм» є багатозмістовним і застосовується у його переносних значеннях: 1) «внутрішня будова, система чого-небудь»; 2) «метод, спосіб»; 3) сукупність станів і процесів, з яких складається певне фізичне, хімічне та інше явище [3]. При цьому слід відзначити, що термін «механізм» широко використовується і в економічній науці. Так, зокрема у вітчизняній економічній літературі термін «економічний механізм» почав широко використовуватись із 60-х років ХХ століття, коли в умовах планової командно-адміністративної економіки вчені-економісти намагалися віднайти рушійні сили соціально-економічного розвитку. На сучасному ж етапі «економічний механізм» найчастіше розглядають як велику і складну систему, головним завданням якої є здійснення орієнтованої, цілеспрямованої діяльності суб'єктів господарювання для досягнення поставлених цілей, а також як сукупність методів, важелів і стимулів впливу на економічні процеси та їх регулювання [4]. На цій основі фінансовий механізм тлумачать як сукупність форм і методів створення та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів господарювання і населення, а також для забезпечення економічного та соціального розвитку в цілому [5].

Таким чином, у вітчизняній науковій літературі економічний і фінансовий механізми розглядаються як система заходів, методів, стимулів та важелів впливу на певні соціально-економічні процеси з метою досягнення поставлених цілей. Тобто наголос ставиться на свідомому регулюванні соціально-економічних процесів, а не на внутрішніх саморегулятивних принципах функціонування економічної системи, якими володіє ринковий механізм.

На цих методологічних засадах здебільшого розглядають вітчизняні вчені і «кредитний механізм», який досліджується головним чином через призму аналізу організаційних форм, методів і принципів реалізації функцій кредиту в економіці. З цих позицій «кредитний механізм» у вітчизняній економічній літературі трактується так:

- як сукупність принципів, організаційних форм, методів і правил, які забезпечують умови реалізації кредитних відносин та функцій кредиту на практиці [1];

- як механізм прояву функцій кредиту в сучасних умовах, а також виявленні основних тенденцій і закономірностей розвитку кредитної системи, яка утворює інституційну основу кредитних відносин в економіці і через яку функціонує кредитний механізм, та її впливу на перебіг відтворювального процесу в умовах трансформаційних змін в економічній системі [7];
- як економічний механізм реалізації власності на позичкові ресурси, що виступає в тій чи іншій організаційній формі кредитних відносин, адекватних даному рівню розвитку продуктивних сил [9];
- як складовий елемент господарського механізму, котрий включає принципи кредитування, кредитне планування та розробку кредитної політики [10].

Водночас у працях вітчизняних учених акцентується увага і на (цілях функціонування кредитного механізму) значенні «кредитного механізму» в регулюванні економічних процесів як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях, що знаходить свій прояв у раціональній організації кредитних відносин та ефективному функціонуванні кредитної системи, а саме:

- як підсистему управління, котра діє незалежно від державних організаційних структур, але в цілях розвитку всього суспільства і конкретних суб'єктів ринкових відносин [11];
- як форма реалізації кредитної політики на макро- і мікрорівні для досягнення конкретних цілей як окремого комерційного банку, так і держави загалом [6];
- як механізм ефективного функціонування кредитної системи стосовно акумуляції та перерозподілу грошового капіталу [7].

Ураховуючи значний внесок вітчизняних учених у дослідження сутності та цілей функціонування «кредитного механізму», варто зазначити, що вітчизняні економісти практично не враховують значення кредитного механізму в забезпеченні макроекономічної рівноваги та збалансованого розвитку економіки в цілях динамічного соціально-економічного розвитку. Оскільки проблема макроекономічної рівноваги – одна з основних у сучасній економічній науці і розглядається як «стан економічної системи, за якого пропорції в народному господарстві забезпечують оптимальну узгодженість мети економічного розвитку і наявних ресурсів, попиту і пропозиції, товарних і грошових потоків, нагромадження і споживання, заощадження і нагромадження та інших елементів і показників системи, а в кінцевому підсумку – відсутність економічних криз» [8].

Загальновідомо, що загальна ринкова рівновага досягається в результаті подолання незбалансованості окремих, але взаємозалежних ринків, до яких відносять і кредитний ринок. З цих позицій у західній зарубіжній економічній літературі «кредитний механізм» розглядається головним чином як механізм

забезпечення рівноваги на кредитному ринку, а тому і макроекономічної рівноваги в цілому. Саме в такому ракурсі представлені праці Дж. Стігліца і Е. Вейса «Кредитне раціонування на ринках з недосконалою інформацією» [12]; Дж. Стігліца і Б. Грінвальда «До нової парадигми в монетарній економіці» [13]; Ч. Ж. Квіна і М. Шубіка «Кредитний механізм відбору єдиної конкурентної рівноваги» [14]; Д. Бесанко і А. В. Такора «Конкурентна рівновага на кредитному ринку в умовах асиметричної інформації» [15] тощо.

Слід зазначити, що питання сутності, особливостей і механізмів ефективного функціонування кредитного ринку є на сучасному етапі дискусійним питанням і в західній економічній науці. Причому немає єдиного методологічного підходу серед західних економістів щодо трактування як самої сутності кредитного ринку, так і механізмів забезпечення його рівноваги. Тому розглянемо поширені підходи до тлумачення сутності кредитного ринку та особливостей його функціонування в західній економічній науці.

Розглядаючи питання сутності кредитного ринку і механізмів його функціонування, на наш погляд, у західній економічній літературі доцільно виділити два підходи.

1. Кредитний ринок є структурним елементом фінансового та грошового ринків, на яких відбувається взаємодія заощадників і позичальників, котрі забезпечують відповідно пропозицію і попит на позиковий капітал у грошовій формі. Ціною кредиту є позичковий процент, який діє як і будь-який інший ринковий регулятор, автоматично забезпечуючи рівновагу на кредитному ринку.

2. Кредитний ринок слід розглядати відокремлено від грошового ринку. На кредитному ринку відбувається взаємодія між кредиторами і позичальниками, котрі відповідно забезпечують пропозицію і попит на кредит. Кредитний ринок не є ідентичним до інших ринків, оскільки позичковий процент, який є ціною кредиту, не є ціною в загальноприйнятому розумінні, що пов'язано з наявністю ризиків повернення кредиту в умовах інформаційної асиметрії.

Відмінності вищенаведених підходів передусім зосереджені в методологічній площині. Так, зокрема перший підхід до механізму функціонування кредиту базується на підходах неокласиків щодо внутрішньої збалансованості економічної системи та її здатності до саморегуляції, а відтак і на автоматичному забезпеченні рівноваги на кредитному ринку через ціновий механізм, тобто процентну ставку.

Прикладом неокласичної концепції рівноважного механізму функціонування кредитного ринку є теорія позичкового процента К. Вікселя [16]. У праці «Вплив процентної ставки на рівень цін» він зазначав, що в економіці, у якій використовуються банківські гроші, природа кредитного ринку стає іншою порівняно з натуральною економікою. У цьому зв'язку вчений вводить поняття «природна процентна ставка», яка встановлюється в умовах натураль-

ної економіки. Водночас учений наголошує, що існує механізм, який здатний повернути процентну ставку до «природного рівня» і за умов широкого розвитку банківської системи. Цим механізмом, як стверджує вчений, є механізм зміни рівня цін. Тобто якщо процентна ставка нижча від «природного рівня», то загальний рівень цін зростає; якщо ж процентна ставка вища від «природного рівня» – ціни спадають. Отже, на думку К. Вікселя, механізм гнучкості цін забезпечує повернення грошової процентної ставки до її «природного рівня».

Теорія К. Вікселя послужила підґрунтям аналізу монетарної сфери М. Фрідманом. Посилаючись на К. Вікселя., М. Фрідман стверджував, що монетарна влада не може контролювати грошову процентну ставку. Як стверджував учений, тільки в короткостроковому періоді можуть виникати розбіжності між грошовою і природною процентними ставками; інфляція або дефляція, котрі виникають в умовах розбіжності двох ставок, спричиняють повернення процентної ставки до її природного рівня.

Водночас М. Фрідман та інші монетаристи не погоджуються з позицією К. Вікселя щодо впливу в обсягах кредитування на сукупний попит, а відтак і на рівень цін. У цьому зв'язку М. Фрідман доводив відмінності між грошовим і кредитним ринками, зазначаючи, що вони характеризуються різними цінами: ціна грошей є оберненою до рівня цін, тоді як ціна кредиту – це процента ставка [17, с. 26]. На цій основі дисбаланс між попитом і пропозицією, який має місце на двох ринках, призводить до значно відмінних ефектів. Зокрема, диспропорції на грошовому ринку призводять до зміни сукупного попиту, а відтак і рівня цін. Диспропорції ж на кредитному ринку призведуть лише до коливання процентної ставки, тоді як рівень цін залишатиметься тим самим. Тобто диспропорції, які можуть виникати на кредитному ринку, не впливають на рівень сукупного попиту, а відтак і на рівень цін. Саме тому, на думку монетаристів, органам монетарної влади слід контролювати забезпечення стабільності грошової пропозиції з метою недопущення інфляції.

На відміну від неокласиків, Дж. М. Кейнс не поділяв оптимізму неокласиків щодо дієздатності ринкових важелів і механізму ринкового саморегулювання в цілому. З цих методологічних позицій учений не погоджувався з неокласичною теорією процента і механізмом функціонування кредитного ринку в цілому. Обґрунтовуючи власну позицію, учений полемізував із теорією позикових фондів Оліна, відповідно до якої процентна ставка встановлюється на кредитному ринку в результаті взаємодії попиту і пропозиції, що, у свою чергу, залежать відповідно від рівня інвестицій і заощаджень. Аналізуючи цей підхід, Дж. М. Кейнс погоджується з важливістю інвестиційних рішень, оскільки для здійснення інвестицій фірми повинні віднайти необхідні ресурси [18, с. 663]. Водночас Дж. М. Кейнс не погоджується з тезою Оліна про те, що інвестиції фінансуються за рахунок заощаджень. На думку вченого,

попит фірм на ліквідність задовольняється банками, які на кредитній основі створюють нові гроші, або ж за рахунок державних коштів [18, с. 664–665]. На цій основі вчений відзначав важливу роль у забезпеченні ефективного (грошового) попиту кредитних взаємозв'язків між підприємствами і банками та особливо відзначав соціально-економічну функцію банків у суспільстві. З цих позицій учений логічно аргументував доцільність державного грошово-кредитного регулювання в напрямі стимулювання приросту інвестицій і національного доходу. Головним інструментом такого регулювання пропонувалась норма процента, регулятивна функція якої розглядалась Дж. М. Кейнсом у взаємозалежності з динамікою ефективного попиту.

У полеміці щодо механізмів ефективного функціонування кредитного ринку беруть участь і представники сучасного інституціоналізму (неоінституціоналізму). Так, Дж. Стігліц і Б. Грінвуд у праці «До нової парадигми в монетарній економіці» [13] з методологічної позиції інститутоцентризму зазначають, що «фінансові інститути – банки – відіграють вирішальне значення у визначенні поведінки економіки, і що пізнання головних функцій банків та їх поведінки є можливим лише через призму аналізу інформаційних асиметрій» [13, с. 4].

У монетарній теорії Стігліца – Грінвуда значна увага приділяється дослідженню впливу кредиту та кредитних інститутів (банків) у забезпеченні макроекономічної стабільності. У цьому зв'язку вчені аналізують взаємозв'язки, що виникають у процесі кредитування між кредиторами і позичальниками, відзначаючи, що вони є «важливою складовою частиною кредитної «загальної рівноваги» – загальної рівноваги, чий взаємозв'язки є настільки ж важливими, як і ті, що традиційно обговорюються стосовно ринку товарів і послуг» [13, с. 2–3]. Однак, на думку вчених, кредитні взаємозв'язки є значно відмінними від традиційних ринкових взаємозв'язків, опосередкованих у ціновій системі. І причиною цього, передусім, є те, що кредит базується на інформації, а саме: про вірогідність виконання зобов'язань позичальником за кредитом, про економічний потенціал позичальника, його ділову репутацію тощо. Очевидно, що різні кредитори володіють неоднаковими можливостями захисту від ризиків. А тому ринок кредитів – це ринок, де панує недосконала конкуренція. Тому кредитний ринок не подібний до товарного ринку, на якому процента ставка відображає не лише попит і пропозицію кредитних фондів, а й ураховує ризики, різну здатність клієнтів повертати кредити, можливість їхнього банкрутства тощо. Причому в умовах рецесії чи кризи витрати інформації, а також витрати, пов'язані з намаганням уникнути ризику, значно зростають, що, у свою чергу, знижує готовність банку надавати кредити. Нерідко, як стверджують учені, це не може бути компенсовано і за допомогою традиційних методів монетарної політики, спрямованих на збільшення грошової пропозиції в результаті операцій на відкритому ринку. Більше того, банкрутство

банку означає не просто вибуття з ринку неефективної фірми, а руйнування інформаційного та організаційного капіталу, що тягне за собою негативні наслідки для економіки в цілому. Саме тому «центр монетарної політики, – підсумовують вчені, – слід змістити із трансакційної функції грошей на роль монетарної політики в її впливі на пропозицію кредиту» [13, с. 103].

Таким чином, у дискусії щодо механізмів функціонування кредитного ринку та його значенні в забезпеченні макроекономічної рівноваги беруть участь представники практично всіх провідних течій сучасної західної економічної науки: неокласики (монетаристи), кейнсіанці та неоінституціоналісти. Виходячи з принципово різних методологічних засад у розумінні механізмів функціонування економічної системи, учені доводять власні позиції і щодо кредитного механізму збалансованого розвитку економіки та пропонують рекомендації щодо напрямів грошово-кредитного регулювання економічних процесів.

Висновки. Підсумовуючи результати аналізу наукових концепцій функціонування кредитного механізму в економіці, вважаємо доцільним зазначити, що, на наш погляд, базові засади кредитного механізму слід розглядати в нерозривній єдності з об'єктивними законами розвитку економіки, що функціонує на ринкових засадах. На цій основі кредитний ринок і механізми його функціонування повинні посідати ключові позиції в дослідженні ефективного функціонування кредитного механізму забезпечення макроекономічної рівноваги. При цьому слід ураховувати особливості кредиту як економічної категорії, специфіку функціонування кредитного ринку та кредитних інститутів, а також економічні коливання, що можуть порушувати кредитну, а відтак і макроекономічну рівновагу в цілому, а тому потребують регулятивних заходів з боку держави.

З цих позицій кредитний механізм ми розглядаємо з позиції ефективного функціонування кредитного ринку і його інститутів, що забезпечують акумуляцію та алокацію кредитних ресурсів на макро- і мікроекономічному рівнях з метою збалансованого соціально-економічного розвитку. На наш погляд, такий підхід, методологічно базуючись на кейнсіанстві та неоінституціоналізмі, реалістично відображає сучасні процеси в національній та світовій економіці, відводить належне місце кредитному механізму забезпечення макроекономічної рівноваги і стимулювання сталого соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч.-метод. посібник. – К.: Основи, 1998. – 413 с.
2. Глумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://eslovnyk.com>.
3. Райзберг Б., Лозовский Л., Стародубцева Е. Хозяйственный механизм [Электронный ресурс]. – Доступен с: <http://www.smartcat.ru/Referat/atyelramnz.shtml>.
4. Василик О. Д. Теорія фінансів [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://library.if.ua/book/35/2346.html>.

5. Сущность кредитного механизма и его роль в системе рыночных отношений [Электронный ресурс]. – Доступен с: <http://www.bumerang-nsk.ru/creditt1r3part1.html>.
6. Гуцал І. С. Дієвість кредитного механізму в економіці: Автореф. дис. ... д-ра екон. наук. [Електронний ресурс]. – К., 2004 – Доступний з: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id.
7. Шелудько Н. М. Кредитний механізм реалізації інвестиційної політики: Автореф. дис. ... д-ра екон. наук [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id.
8. Економічна енциклопедія: У трьох томах [Електронний ресурс]. Т. 1 / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с. – Доступний з: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru>.
9. Экономическая теория [Электронный ресурс] / Под ред. А. И. Добрынина, Л. С. Тарасевича. – Доступен с: http://knigi-uchebniki.com/ekonomicheskaya-teoriya_781/213-kreditnyiy-mechanism-s...
10. Экономический словарь [Электронный ресурс]. – Доступен с: <http://www.Bank24.ru/info/glossary/?srch>.
11. Сущность кредитного механизма и его роль в системе рыночных отношений [Электронный ресурс]. – Доступен с: <http://www.bumerang-nsk.ru/creditt1r3part1.html>.
12. Stieglitz Josef, Weiss Andrew. Credit Rationing in Markets with Imperfect Information // American Economic Review. – 1981. – June.
13. Stieglitz Josef and Greenwald Brece. Towards a New Paradigm in Monetary Economics. – Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – 327 p.
14. Qin Cheng-Zhong, Shubik Martin. A Credit Mechanism for Selecting a Unique Competitive Equilibrium. – Cowless Foundation for Research in Economics Yale University, 2006 [Electronic resource]. – Available from: <http://www.econ.ucsb.edu/papers/wp02-06.pdf>.
15. Bernanko D., Thakor A. V. Competitive Equilibrium in the Credit Market under Asymmetric Information // Journal of Economic Theory. – 1987. – № 42. – P. 167–182.
16. Wicksell, K. The influence of the rate of interest on commodity prices. Selected papers on Economic Activity, Augustus M. Kelley Publishers. – New York, 1969.
17. Friedman M. and Schwarts, A. Monetary Trends in the United States and the United Kingdom. – Chicago: The University of Chicago Press, 1982.
18. Keynes J. M. The «ex-ante» theory of the rate of interest // The Economic Journal. – 1937. – December.

Хмелярчук М. І.

Кредитний механізм забезпечення макроекономічного рівноважя і стимулювання стабільного соціально-економічного розвитку

Проаналізовані научні концепції функціонування кредитного механізму в трудах вітчизняних і зарубіжних учених. Предложено авторське видення кредитного механізму забезпечення макроекономічного рівноважя і стимулювання стабільного соціально-економічного розвитку.

Ключевые слова: кредит, кредитний механізм, деньги, банки, рынок, равновесие, соціально-економічне розвитку.

Khmel'yarchuk M. I.

Credit mechanism of securing of macroeconomic equilibrium and of stimulation of stable socio-economic development

The scientific conceptions of credit mechanism functioning is analyzed in the works of native and foreign scientists. There is substantiated the author conception of credit mechanism of securing of macroeconomic equilibrium and of stimulation of stable socio-economic development.

Key words: *loan credit facility, money, banks, market, balance, social and economic development.*

Хмелярчук Марія Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

УДК 336.71:338.24(477)

О. Б. Денис

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАГЛЯДОВИХ РАД У БАНКАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Висвітлено зарубіжний і вітчизняний досвід формування наглядових рад у банках.

Ключові слова: *банк, акціонери, менеджери, наглядова рада, корпоративне управління.*

Постановка проблеми. Серед проблем розвитку банківського сектору України питання формування ефективних наглядових рад посідають важливе місце. Це обумовлено тим, що банки мають уніфіковані структуру і діяльність, які вимагають високого рівня відповідальності та підконтрольності.

Як свідчить практика, у вітчизняних банках поки що практично відсутні корпоративні традиції і слабо використовується краща міжнародна практика до формування ефективної системи корпоративного управління та роботи наглядових рад. Наслідком цього є ігнорування інтересів частини власників, неефективне управління ризиками, корпоративні конфлікти. Тому незаперечним фактом є доцільність наукових досліджень з цієї тематики.

Загальні питання формування компетенції та визначення ролі наглядової ради в системі органів корпоративного управління АТ досліджені в роботах таких вітчизняних авторів, як В. Пономаренко, В. Євтушевський, О. Ястремська, Г. Назарова, З. Шершньова, А. Воронкова, В. Рябота та ін.

© О. Б. Денис, 2013